

Øving 12 (for fysikk)

OPPGAVE 1

Gitt en partikkel med masse m i et attraktivt sentralfelt $V(r)$ (ikke nødvendigvis Kepler-potensialet). Vis, ut fra energibevarelse, hvordan problemet kan oppfattes som et endimensjonalt problem med et effektivt potensial $V'(r)$. Hva er betingelsen for at partikkelen kan nå inn til spredningssenteret, $r = 0$?

OPPGAVE 2

Gitt en hard kule med radius a . For $r > a$ gir kula opphav til et Kepler-potensial $V = -k/r$, der $k > 0$. Partikler som kommer inn og blir spredt i kulas potensialfelt, har masse m og opprinnelig hastighet v_0 . Den andel av partiklene som har støtparameter $s \leq s_{\max}$ vil treffe kuleoverflaten. Finn $s_{\max}$ og det tilhørende "effektive" spredningstverrsnittet $\sigma_{\text{eff}} = \pi s_{\max}^2$.

OPPGAVE 3

a) Finn hastighetskomponentene av $\mathbf{u}$ i inertialsystemet S uttrykt ved komponentene av $\mathbf{u}'$ i systemet S'. Systemet S' har hastighet $v \hat{z}$ relativt til S. Anta at partikkelen er instantant i ro i S' (dvs $\mathbf{u}' = 0$), og at dens akselerasjon i dette systemet er $\mathbf{a}'$. Vis at akselerasjonskomponentene $a_i = du_i/dt$ i S er lik

$$\begin{aligned} a_x &= (1 - \beta^2) a'_x \\ a_y &= (1 - \beta^2) a'_y \\ a_z &= (1 - \beta^2)^{3/2} a'_z \end{aligned}$$

b) Et radioaktivt ^{57}Co -preparat befinner seg på periferien av en roterende skive. Periferihastigheten er u . Strålingen mottas av en observatør i sentrum. La ν^0 være strålingens egenfrekvens i det inertialsystem hvor preparatet instantant er i ro. Finn frekvensen ν av den observerte stråling.

